

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TER HOOGTE VAN DE DE MEERLESEWEG EN OMGEVING TE HOOGSTRATEN (PROVINCIE ANTWERPEN)

K-11-071

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 1522

Rapport opgemaakt door: Cynthia Holstein

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Maart - april 2021

Dossiernr. intern: 25261

Dossiernr. extern: K-11-071

AOE: 2021C160

INHOUD

Deel 2: Programma van Maatregelen

1	Gemotiveerd advies	3
1.1	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	4
2	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	4

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 GEMOTIVEERD ADVIES

Er wordt voor de geplande riolering- en wegeniswerken ter hoogte van de Lintsesteenweg te Duffel (provincie Antwerpen), een bodemingreep beoogd van ca. 6.440 m². Het Onroerend Erfgoeddecreet (art. 5.4) verplicht daarom de opmaak van een archeologienota ter evaluatie en waardering van het archeologisch potentieel van het betrokken bodemarchief.

Het onderzoeksgebied bestaat uit een wegtracé dat uit de volgende straten bestaat: Groot Eyssel, Rietweg, Boskantweg, Meerleseweg, Ipenrooisedijk, Oude Meerleseweg, Bergenstraat, Looi, Zandbergstraat, Elsterdijk en Frankenberg en bevindt zich binnen Hoogstraten (provincie Antwerpen). Binnen deze straten wordt grotendeels een gravitaire leiding worden aangelegd in de vorm van DWA-rioleringen en persleidingen (drukleidingen). Daarnaast worden de bestaande grachten plaatselijk ingebuisd. Tot slot zal de wegenis worden heraangelegd.

Landschappelijk gezien ligt het onderzoeksgebied in de Noorderkempen. Het bevindt zich in het lager gelegen dal van de Mark, op een hoogte van ca. 11 en 13 m TAW. Ten zuiden en oosten van het onderzoeksgebied komen hoger gelegen gebieden voor. Verschillende lokale waterlopen doorkruisen het onderzoeksgebied. Zo stroomt de Moerkensloop door de Bergenstraat en de Witvenloop door de Meerleseweg en de Ipenrooisedijk. De Eyselloop stroomt daarnaast door de Groot Eyssel. Tenslotte stroomt een zijtak van de Mark (Klein Zandbergloop) door de Zandbergstraat. Op basis van de bodemkaart worden er verschillende bodemtypes verwacht die kenmerkend zijn voor de Kempen. Er worden voornamelijk zandbodems en zandleembodems verwacht, daarnaast zijn er plaatselijk podzols en plaggen aanwezig. Een podzol kan een mogelijke indicatie zijn voor een goed bewaringspotentieel omtrent steentijd, plaggen daarentegen duiden aan dat er mogelijke goed bewaarde bodems aanwezig zijn.

Op basis van de vermelde erfgoedwaarden in de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied, kan bepaald worden dat er een archeologisch kennispotentieel aanwezig is voor de perioden van het mesolithicum, de ijzertijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd. Het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied overlapt een groot gebied waarbinnen verschillende vondsten uit de middeleeuwen zijn aangetroffen (ID: 105147). Het gaat hierbij om losse toeval vondsten. De CAI vermeldt echter geen verdere informatie over de context van deze vondsten. Het wijst op een mogelijke aanwezige nederzetting ter hoogte van de Looi. Er geldt daarom een hoog potentieel voor de middeleeuwen ter hoogte van het uiterst zuidelijke deel van het onderzoeksgebied. Er geldt daarnaast een hoog potentieel voor de nieuwe tijd ter hoogte van het noordelijke deel van het onderzoeksgebied (Rietveld). Het Rietveld grenst aan een hoeve uit de 18e eeuw.

Het onderzoeksgebied grenst aan een deel van de Meerleseweg waarover reeds een archeologienota (ID: 11278/9139) en nota (ID: 15564) over geschreven is. Er werden voor drie zones een archeologisch vooronderzoek geadviseerd. Een van deze drie zones grenst aan het onderzoeksgebied en bevindt zich ter hoogte van de overzijde van de kruising van de Meerleseweg en de Oude Meerleseweg. Tijdens het verkennend booronderzoek zijn er in het noordelijke deel van deze zone in totaal twee artefacten aangetroffen. Echter, de waarderende boringen en proefputten leverde geen aanwijzingen op voor een steentijdsite. Het proefsleuvenonderzoek leverde tevens weinig nieuwe informatie op, waardoor het werd vrijgegeven.

Uit de historische kaarten blijkt het stratenpatroon sinds de tweede helft van de 18e eeuw tot op heden weinig veranderd is. Enkel de Boskantweg (noord en zuidelijke straat) zijn tussen 1771-1778 en 1841

aangelegd. Uit de luchtfoto's blijkt dat er tussen 1971 en 1979-1990 pas een stijging in bebouwing plaatsvindt. De ruimere omgeving van het onderzoeksgebied wordt nog altijd gekenmerkt door landbouwgrond.

1.1 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

In verband met het archeologisch potentieel, is het echter van belang de conservatiegraad van de mogelijke sporen, structuren en stratigrafieën nader te bekijken en te onderzoeken in combinatie met de impact van de werken. Het is de vraag in welke mate deze bewaard zijn gebleven binnen de grenzen van het onderzoeksgebied.

Voor het gehele onderzoeksgebied wordt geen archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd op basis van de volgende argumenten:

- Het bodemarchief binnen de Groote Eyssel, Rietweg, Boskantweg, Meerleseweg, Ipenroosedijk, Oude Meerleseweg, Bergenstraat, Looi, Zandbergstraat, Elsterdijk en Frankenberg is reeds verstoord door de aanleg van verhardingen (0,5 m-mv), open en ingebuisde grachten (1 m-mv) en nutsleidingen (1 m-mv). Er is geen gemengd rioleringsstelsel aanwezig, het afvalwater wordt op het oppervlaktewater geloosd.
- Binnen het onderzoeksgebied wordt grotendeels een gravitaire leiding worden aangelegd in de vorm van DWA-rioleringen en persleidingen (drukleidingen). Binnen de Looi, Bergenstraat, Oude Meerleseweg, Zandbergstraat, Boskantweg (noord en zuid), Groot Eyssel en de Rietweg wordt een nieuwe DWA-riolering (buisdiameter 250 mm) onder de weg aangelegd. Deze riolering komt maximaal ca. 4 m-mv diep te liggen; de aanlegsleuf wordt ca. 1,40 m breed. De ligging van de nieuwe DWA-riolering overlapt geen bestaande leidingen. Echter, het is de vraag in welke mate de geplande werksleuven over een lengte van ca. 4.750 m zullen zorgen voor kennisvermeerdering. De sleuven zullen bij een archeologisch vervolgonderzoek voor een zeer beperkt ruimtelijk inzicht zorgen. Een archeologisch vervolgonderzoek zou daarmee weinig kenniswinst opleveren.
- Er wordt daarnaast een persleiding (drukriolering) aangelegd in de Looi, Bergenstraat, Oude Meerleseweg, Zandbergstraat, Boskantweg (noord en zuid), Meerleseweg, Ipenroosedijk, Groot Eyssel en de Rietweg. De persleiding voert het afvalwater onder druk af (van een laag naar hoog punt in het landschap). De persleiding ligt gemiddeld ca. 1,20 m-mv diep en maximaal 2,7 m-mv diep. De breedte van de aanlegsleuf bedraagt ca. 1,20 m. Ook hier zal een archeologisch vervolgonderzoek voor een zeer beperkt ruimtelijk inzicht zorgen.
- Voor de werking van de persleidingen, worden er in totaal 6 pompstations voorzien binnen de Groot Eyssel (zuidoost), Boskantweg (noord en zuid), Zandbergstraat en Looi. De pompstations worden ca. 5 m² groot en worden tot ca. 3 m-mv diepte geplaatst. Voor de plaatsing van de pompstations worden er werkzones voorzien van ca. 35 m². Tijdens de inname van de werkzones zal het bodemarchief tot ca. 0,5 m-mv diep verstoren. Gezien de meeste werkzones zich binnen het wegracé bevinden (waarbinnen reeds het bodemarchief verstoord is tot ca. 0,5 m-mv door de aanleg van verhardingen), veroorzaken de inname van de werkzones weinig nieuwe bodemverstoringen.
- Er worden daarnaast drie opvoergemalen voorzien in Groot Eyssel (noordwest), Rietweg en de Bergenstraat. Deze worden elk 11 m² groot en worden tot ca. 4 m-mv diepte geplaatst. Ook hier

zal een archeologisch vervolgonderzoek voor een zeer beperkt ruimtelijk inzicht zorgen, gezien de beperkte oppervlaktes.

- De bestaande grachten zullen plaatselijk worden ingebuisd (diameter 400 mm). De geplande werken aan de bestaande grachten zullen geen nieuwe bodemverstoringen veroorzaken.
- Aan de Groot Eyssel wordt een lange smalle werkzone voorzien tussen huisnummers 36 en 46. De bestaande gracht zal binnen de werkzone tijdelijk worden ingebuisd en gedempt. De totale oppervlakte van de werkzone bedraagt ca. 3.266 m². Door de aanleg van de werkzone zal het bodemarchief hier ca. 0.5 m-mv diep verstoord worden. Echter, de werkzone wordt voornamelijk binnen een reeds verstoorde zone voorzien. De aanleg van de gracht heeft hier namelijk het bodemarchief reeds verstoord tot op een diepte van ca. 1 m-mv.

Op basis van deze argumenten kan besloten worden dat het potentieel tot kennisvermeerdering bij archeologisch onderzoek bij de geplande werken binnen het wegtracé laag is. Het bodemarchief is reeds grotendeels verstoord. Daarnaast zullen de sleuven voor de aanleg van DWA-leidingen (ca. 1,40 m breed) over een lengte van ca. 4750 m en voor de aanleg van persleidingen (ca. 1,20 m breed) over een lengte van ca. 3.900 m bij een archeologisch vervolgonderzoek voor een zeer beperkt ruimtelijk inzicht zorgen. De werken aan de bestaande grachten zullen geen tot weinig impact hebben op het bodemarchief. Er wordt tevens geen onderzoek geadviseerd voor de lange smalle werkzone aan de Groot Eyssel, aangezien hier het bodemarchief reeds verstoord is door de aanleg van een gracht.

2 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General director		21 april 2021
Toon Moeskops	Business Unit Manager		21 april 2021
Anouk Van der Kelen	Archeoloog/ kwaliteitsverantwoordelijke		21 april 2021